

Nowy model poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w Polsce¹

Mgr Bożena Cioch – KUL STALOWA WOLA

Absolwentka Wydziału Psychologii i Pedagogiki UMCS w Lublinie oraz Studiów Podyplomowych w zakresie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego o specjalizacji -psychoprofilaktyka zaburzeń rozwojowych - KUL Stalowa Wola oraz z zakresu organizacji i zarządzania oświatą. Od ukończenia studiów pracuje w poradniach. Nauczyciel dyplomowany. Liczne szkolenia, kursy, treningi, konferencje z zakresu specjalistycznej profilaktyki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dyrektor Zespołu Poradni nr 3 w Lublinie. Publikuje w czasopismach dla nauczycieli, psychologów i pedagogów. Obecnie kończy pracę doktorską pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Jana Zimnego. Jej zainteresowania to organizacja wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci, rozpoznawanie specyficznych trudności w nauce, uzdolnień i predyspozycji uczniów, wsparcie i pomoc specjalistyczna dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz rodzicom i nauczycielom.

Dane uzyskiwane z Systemu Informacji Oświatowej wskazują na wzrost liczby dzieci/uczniów wymagających pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Rodzi to konieczność zmian w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, poradnictwa i pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zgodnie z nową koncepcją Ministerstwa Edukacji Narodowej projektowane są zmiany organizacyjne w tym zakresie. Opracowana została Karta Potrzeb i Świadczeń, a także przedstawiono propozycje nowelizacji aktów prawnych, które umożliwią realizację planowanych zmian. Zmiany te będą współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

A. Nowa organizacja pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ma zapobiegać powielaniu działań specjalistów z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Pomoc ta powinna

być usytuowana jak najbliżej środowiska dziecka/ucznia. Model taki wyodrębnia: edukację przedszkolną, szkołę podstawową, szkołę gimnazjalną i ponadgimnazjalną. Celem diagnozy będzie gromadzenie informacji, które mogą pomóc rodzicom, nauczycielowi przedszkola oraz poradni psychologiczno-pedagogicznej udzielającej specjalistycznego wsparcia.

W każdej szkole powstanie zespół do spraw specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów. W jego skład wejdą nauczyciele prowadzący zajęcia edukacyjne w danym oddziale i specjaliści zatrudnieni w szkole. Zespół ten, przynajmniej raz w roku, przy udziale rodziców ucznia, przedstawicieli organu prowadzącego szkołę oraz poradni psychologiczno-pedagogicznej opiekującej się szkołą dokona przeglądu i oceny skuteczności świadczonej uczniowi pomocy oraz zatwierdzi zmiany w przyjętych indywidualnych programach edukacyjnych opracowanych dla uczniów ze specjalnymi

potrzebami. Do zadań tego zespołu należy będzie w szczególności:

1. rozpoznawanie przyczyn niepowodzeń szkolnych;
2. rozpoznawanie specyficznych trudności w uczeniu się uczniów, w tym ryzyka dysleksji, na poziomie szkoły podstawowej;
3. rozpoznawanie potencjalnych możliwości uczniów;
4. rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych uczniów;
5. określanie sposobów zaspokajania potrzeb uczniów;
6. opracowywanie oraz ewaluacja indywidualnych programów edukacyjnych dla uczniów, w tym:
  - programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów niepełnosprawnych lub niedostosowanych społecznie,
  - programów wsparcia uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
  - programów nauczania dla uczniów wybitnie zdolnych;
7. planowanie – w szczególności na poziomie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej – zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz ich realizacji;
8. podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki;
9. planowanie zadań umożliwiających rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli;
10. podejmowanie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
11. dokonywanie okresowej oceny efektywności udzielanego wsparcia, w tym prowadzonych zajęć specjalistycznych, rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych;
12. przedstawianie wniosków i zaleceń do dalszej pracy z uczniem.

Zadania te również obecnie wchodzi w zakres działalności poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz poradni specjalistycznych. Zmiany te spowodują konieczność zatrudnienia w placówkach oświatowych dodatkowych specjalistów, tj. pedagogów, psychologów, logopedów, doradców zawodowych, mediatorów.

Szczególną rolę odgrywać będą indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne dla uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Programy te powinny mieć charakter indywidualny oraz być realizowane z aktywnym uczestnictwem rodziców, a także być dostosowane do potrzeb psychofizycznych konkretnego dziecka. Przy konstruowaniu takiego programu należy kierować się:

1. Informacjami o dziecku i jego specjalnych potrzebach, które pochodzą:
  - 1) z wywiadów i rozmów z rodzicami,
  - 2) z orzeczeń wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne zawierających diagnozę pedagogiczną i psychologiczną,
  - 3) od lekarzy specjalistów i dotyczą niepełnosprawności dziecka,
  - 4) z obserwacji nauczyciela dotyczących funkcjonowania ucznia w klasie, np.:
    - a) w jaki sposób się porusza – czy samodzielnie podchodzi do tablicy, czy wymaga pomocy w czasie szkolnych wycieczek, na lekcjach wychowania fizycznego, itp.,
    - b) jak się komunikuje – słownie, czy wymaga alternatywnych metod (np. piktogramy, symbole Bliss), bądź specjalistycznych metod komunikacji (np. alfabet Braille'a, język migowy),
    - c) jak pisze – czy mieści się w liniaturze, czy przepisuje, czy pisze z pamięci, itp.,

- d) jak czyta – czy głośkuje, czyta globalnie, czyta ze zrozumieniem, jakie ma tempo czytania, itp.,
- e) jak wyraża swoje emocje i funkcjonuje w relacjach z innymi.

Ponadto w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym powinny znaleźć się następujące informacje:

- 1) dane personalne ucznia,
- 2) krótka charakterystyka ucznia (dominujące nastroje, ulubione formy aktywności, zachowania nietypowe oraz specyficzne zalecenia, itp.),
- 3) opis grupy szkolnej, do której uczeń należy,
- 4) tygodniowy rozkład zajęć ucznia, a także:
- 5) zgoda rodziców na realizację programu,
- 6) podpis osoby odpowiedzialnej za przygotowanie programu,
- 7) informacja o zatwierdzeniu programu przez dyrektora szkoły.

Indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne powinny zawierać: określenie konkretnych umiejętności, w które zamierzamy wyposażać ucznia, procedury osiągnięcia celów, rodzaje pomocy i wsparcia, przewidywane osiągnięcia, ocenę osiągnięć ucznia, ewaluację programu.

Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dla każdego ucznia niepełnosprawnego opracowuje zespół nauczycieli i specjalistów pracujących w szkole we współpracy z rodzicami. Zespół stanowią:

- nauczyciel-wychowawca,
- pozostali (wszyscy) nauczyciele realizujący tygodniowy wymiar godzin zajęć edukacyjnych dla odpowiednich okresów nauczania (o wyróżnionych celach, stanowiących całość dydaktyczną, wynikającą z podstaw programowych i ramowych planów nauczania dla poszczególnych typów szkół),
- specjaliści: psycholog, logopeda, terapeutę (np. mowy), rehabilitant, inni.

Programy wsparcia uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się przygotowywane są przez nauczycieli i specjalistów we współpracy ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Udział ucznia w zajęciach o charakterze terapii pedagogicznej prowadzonej na terenie poradni jest wskazany dopiero wówczas, gdy nauczyciel wykorzysta wszystkie formy wsparcia na terenie przedszkola, szkoły czy placówki – możliwe do zastosowania w czasie obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych – i nie przyniosą one oczekiwanych efektów.

Nauczyciele będą zobowiązani:

- indywidualizować pracę z uczniem w czasie obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjno-wychowawczych,
  - prowadzić systematyczną obserwację ucznia i rozpoznawać ryzyko specyficznych trudności w uczeniu, w szczególności w klasie I, ale koniecznie nie później niż do końca pierwszego etapu edukacyjnego,
  - dostosowywać metody i formy pracy do potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia na podstawie zebranych w drodze obserwacji pedagogicznych informacji o uczniu oraz wyników diagnozy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się,
  - współpracować z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie podnoszenia swoich kompetencji zawodowych koniecznych do efektywnego wspierania ucznia.
- Natomiast wsparciu ucznia zdolnego mogą służyć m.in. indywidualny program nauczania w zakresie jednego lub kilku przedmiotów i indywidualny tok nauki, wcześniejsze rozpoczynanie nauki szkolnej, promocje śródroczne, zajęcia pozalek-

cyjne, w tym koła zainteresowań i formy pozaszkolne. W tych wszystkich sprawach szkolny zespół do spraw specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów może przedstawiać konkretne propozycje rozwiązań.

Zakłada się, iż dzięki proponowanym zmianom:

- 1) nauczyciele prowadzący zajęcia edukacyjne, znając poziom wiadomości, umiejętności oraz społecznego funkcjonowania dziecka, wyrażą opinię, na podstawie której możliwe będzie – wspólnie z rodzicami ucznia – podjęcie decyzji o promowaniu ucznia klasy I lub II także w ciągu roku szkolnego lub niepromowaniu ucznia klas I-III na poziomie szkoły, bez potrzeby uzyskania w tej sprawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- 2) dyrektorzy szkoły otrzymają możliwość podejmowania decyzji, na podstawie której uczniowie przystąpią do sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego w warunkach i formie dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych. Wsparciem dla dyrektora szkoły, podejmującego taką decyzję, będzie opinia zespołu do spraw specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów, zaświadczenie lekarskie lub – jak dotychczas – opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Zmieni się również w sposób bardzo istotny rola poradni psychologiczno-pedagogicznej, której zadaniem oprócz opiniowania i orzekania – będzie przede wszystkim:

- 1) specjalistyczna, pogłębiona diagnoza uczniów, w szczególności w sytuacjach, gdy wsparcie udzielone w przedszkolu, szkole czy placówce okaże się niewystarczające,
- 2) wsparcie udzielane przez specjalistów zatrudnionych w poradni nauczycielom

przedszkoli, szkół i placówek w tworzeniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych oraz innych programów wspierających rozwój ucznia.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne będą realizować swoje zadania we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli, mającymi wspierać szkoły i placówki oświatowe w sposób jak najbardziej trafny i efektywny.

Placówki doskonalenia nauczycieli, reagując na zmiany w systemie oświaty, projektować będą ofertę szkoleniową umożliwiającą podnoszenie kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej, skierowaną do szkół i wpisującą się w ich potrzeby.

Do udzielania różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej zobowiązane są: publiczne przedszkola, szkoły, placówki oświatowo-wychowawcze, placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki do kształcenia i doskonalenia zawodowego, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, ośrodki dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim oraz upośledzonych umysłowo ze sprzężonymi niepełno-sprawnościami, a także placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Reasumując proponowane zmiany obejmują w szczególności

- w odniesieniu do placówek oświatowych:

- 1) zobowiązanie szkoły podstawowej do rozpoznawania specyficznych trudności w uczeniu się na pierwszym etapie edukacyjnym, co pozwoli wyelimi-

nować przypadki zgłaszania się do poradni absolwentów liceum ogólnokształcącego z prośbą o wydanie opinii potwierdzającej u nich dysleksję rozwojową (uprawniającej do przystąpienia do egzaminu maturalnego w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych),

- 2) poszerzenie świadczonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej o prowadzenie obserwacji pedagogicznych mających na celu poznanie możliwości i potrzeb rozwojowych dziecka,
- 3) opracowanie i wdrożenie indywidualnego programu pracy z uczniem,
- 4) ocenę podejmowanych działań przez powołany w szkole zespół do spraw specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów,
- 5) poszerzenie zadań pedagoga i psychologa szkolnego, którzy będą zobowiązani do współpracy z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole przy opracowywaniu indywidualnych programów edukacyjnych dla:
  - uczniów niepełnosprawnych lub niedostosowanych społecznie,
  - uczniów, u których rozpoznano specyficzne trudności w uczeniu się, w tym ryzyko dysleksji rozwojowej,
  - uczniów wybitnie zdolnych,
- 6) umożliwienie nauczycielom, pracującym w danym typie szkoły, prowadzenia różnego rodzaju zajęć, jeśli ukończyli formy doskonalenia w zakresie, którego dotyczą zajęcia,
- 7) zobowiązanie poradni psychologiczno-pedagogicznych do udzielania wsparcia metodycznego i merytorycznego nauczycielom organizującym pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom, w tym organizowania i pro-

wadzenia konsultacji i szkoleń, odpowiednio do zgłaszanych potrzeb,

- 8) likwidację klas wyrównawczych, które straciły rację bytu po wprowadzeniu do art. 42 ustawy Karta Nauczyciela godziny przeznaczonej m.in. na dodatkową pracę z uczniem. Szkoła może wzbogacić swoją ofertę w szczególności o zajęcia wychodzące naprzeciw indywidualnym potrzebom i zainteresowaniom uczniów, w tym także zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.

- w odniesieniu do poradni psychologiczno-pedagogicznych zakładane zmiany dotyczą:

- 1) rozszerzenie zadań poradni m.in. o współpracę ze szkołą w rozpoznawaniu specyficznych trudności uczniów, opracowywaniu i wdrażaniu indywidualnych programów edukacyjnych oraz udział specjalistów zatrudnionych w poradniach, w okresowej ocenie efektywności realizowanych z uczniem zajęć, w tym ich obecność w przedszkolach, szkołach i placówkach,
- 2) udzielania pomocy uczniom niepełnosprawnym oraz niedostosowanym społecznie, wymagającym specjalnej organizacji nauki i metod pracy, a także uczniom z chorobami przewlekłymi i z zaburzeniami psychicznymi,
- 3) prowadzenia terapii dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, z zachowaniami dysfunkcyjnymi, niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie oraz ich rodzin,
- 4) wspierania nauczycieli w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, co jest szczególnie istotne dla uczniów gimnazjów, w których nie zatrudnia się doradcy zawodowego,
- 5) udzielania nauczycielom pomocy

i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych, w szczególności, gdy w szkole notuje się zjawiska agresji i przemocy wobec rówieśników i nauczycieli,

- 6) prowadzenia edukacji prozdrowotnej, w szczególności edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 7) zobowiązania poradni do wsparcia merytoryczno-metodycznego nauczycieli w sytuacjach wymagających specjalistycznej wiedzy i doświadczenia pozaedukacyjnego,
- 8) zobowiązania specjalistów zatrudnionych w poradni do realizacji zadań poza poradnią, w szczególności w przedszkolu, szkole i placówce, co może mieć istotne znaczenie w sytuacjach wymagających niezwłocznego udzielenia dziecku bezpośredniej pomocy przez specjalistę.

B. Istotnym novum będzie wprowadzenie dla każdego dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi Karty Potrzeb i Świadczeń.

Będzie to dokument, który posiadałaby każda osoba do 21. roku życia, a w przypadku osób z głębokim upośledzeniem umysłowym – do 24./25. roku życia, uczestnicząca w zajęciach prowadzonych w szkołach i placówkach systemu edukacji, u której stwierdzone zostały specjalne potrzeby rozwojowe (w przypadku dzieci od urodzenia do rozpoczęcia nauki w szkole) lub specjalne potrzeby edukacyjne.

Zakłada się, iż Karta Potrzeb i Świadczeń wydawana byłaby przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną opiekującą się szkołą. Specjaliści z poradni mieliby też obowiązek monitorowania realizacji zaleceń zawartych w Karcie.

Karta Potrzeb i Świadczeń, wypełniana na bieżąco przez działający w szkole zespół ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów, powinna zawierać:

- dane osobowe dziecka/ucznia,
- diagnozę wynikającą z orzeczenia lub opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną,
- diagnozę medyczną (w uzasadnionych wypadkach, np. w chorobach psychicznych u młodzieży, należy pominąć te dane dla dobra ucznia),
- rozpoznanie dokonane przez nauczycieli i specjalistów na poziomie szkoły – w przypadku dziecka/ucznia nie posiadającego wspomnianego orzeczenia lub opinii,
- obszary funkcjonowania, w których dziecko/uczeń potrzebuje wsparcia, terapii, specjalnej pomocy czy metod ich udzielania,
- potencjalne zdolności i umiejętności dziecka/ucznia, które należy rozwijać w trakcie nauki i wychowania w szkołach i placówkach systemu oświaty,
- zalecane świadczenia, pomagające rodzicom i władzom edukacyjnym w podejmowaniu decyzji dotyczącej formy spełniania obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, w tym propozycje form wsparcia na kolejny okres oraz sposobu ich realizacji, z określeniem czasu trwania i tygodniowego wymiaru godzin,
- rodzaj udzielanego wsparcia i okres, w jakim było udzielane,
- okresowe oceny efektywności podejmowanych wobec ucznia działań.

Zakłada się, że zespół ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów wypełnia Kartę Potrzeb i Świadczeń dla danego

dziecka. Powinien to być zintegrowany plan działań na kolejny okres, tworzony we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi i wymienionymi w karcie służbami: edukacji, zdrowia, pomocy społecznej oraz z rodzicami. Spotkania zespołu odbywałyby się w jednym miejscu i czasie (pomieszczenia szkolne, przedszkolne, itp.) i wspólnie konstruowany byłby plan działań, aby precyzyjnie określić, co do kogo należy i w jakim terminie powinny być realizowane te działania.

Miejsca realizacji świadczeń wynikających z Karty mają wskazywać rodzicom lub samej osobie ze specjalnymi potrzebami pracownicy poradni (wydający Kartę Potrzeb i Świadczeń). Świadczenia mogą być realizowane w placówkach różnego typu. Może to być na przykład:

- ośrodek wczesnej interwencji,
- zespół wczesnego wspomaganie rozwoju,
- przedszkole,
- szkoła,
- ośrodek szkolno-wychowawczy,
- ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczy,
- poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- specjalistyczna poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- specjalistyczna placówka edukacyjna,
- placówka służby zdrowia,
- placówka pomocy społecznej,
- organizacja pozarządowa.

C. Wdrożenie nowego modelu poradnictwa pociągnie za sobą konieczność głębokich zmian w prawie oświatowym. Konieczna będzie nowelizacja przepisów regulujących udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy specjalistycznej, jak również ulegną zmianie postanowienia statutów oraz regulaminów w oparciu o które funkcjonują

publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne.

W szczególności ulegną zmianie, ale prawdopodobnie nie tylko:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114);
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 19, poz. 167);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach (Dz. U. Nr 19, poz. 166);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 54, poz. 467);

6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie ramowego statutu publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej (Dz. U. Nr 223, poz. 1869);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola i publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624 z późn. zm.);
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.).

W odniesieniu do poradni psychologiczno-pedagogicznych zmiany polegać będą na:

- zobowiązaniu poradni psychologiczno-pedagogicznych do udzielania wsparcia metodycznego i merytorycznego nauczycielom organizującym pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom, w tym organizowania i prowadzenia konsultacji i szkoleń, odpowiednio do zgłaszanych potrzeb, a także w planowaniu i realizacji zajęć z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- rozszerzaniu zadań poradni o współpracę z przedszkolem/szkołą przede wszystkim w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych i słabych stron dzieci i młodzieży, w tym rozpoznawaniu specyficznych trudności uczniów, opracowywaniu i wdrażaniu indywidualnych programów wsparcia oraz udział w okresowej ocenie efektywności realizowanych z uczniem zajęć,
- zobowiązaniu specjalistów zatrudnionych w poradni do realizacji zadań poza poradnią, w szczególności w przedszkolu i szkole, w postaci wsparcia merytoryczno-metodycznego nauczycieli i specjalistów organizujących i udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu/szkole,
- udzielaniu nauczycielom, na ich wniosków, pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych,
- poszerzaniu form realizacji przez poradnie statutowych zadań (m.in. o prowadzenie grup wsparcia, interwencję kryzysową),
- zobowiązaniu poradni do prowadzenia terapii dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, z zachowaniami dysfunkcyjnymi, niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie oraz ich rodzin,
- uzupełnianiu działań poradni o działalność świadczoną przez wolontariuszy,
- rezygnacji z wyszczególnienia spraw, w których poradnia wydaje opinie, na rzecz zapisu: *Poradnia wydaje opinie w sprawach określonych w odrębnych przepisach,*
- zobowiązaniu poradni do rzetelnego sporządzania opinii poprzez doprecyzowanie obowiązkowych elementów, które musi zawierać ten dokument,
- rezygnacji z obowiązku zasięgnięcia opinii kuratora oświaty przy określaniu przez organ prowadzący poradnię terenu jej działania,
- zobowiązaniu poradni do określenia w statucie zakresu współdziałania z przedszkolem, szkołą i placówką,
- zobowiązaniu do określenia zadań pracowników realizowanych poza porad-

nią, w tym w szczególności, w przedszkolu, szkole i placówce,

- dokonywaniu specjalistycznej diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Z drugiej strony część zadań, które obecnie realizowane są przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, zostanie przejęta przez placówki szkolne i oświatowe (przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowe) i będzie realizowana w szczególności przez zatrudnionych tam specjalistów wspieranych przez profesjonalistów zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Szczególną rolę w zakresie wsparcia będą odgrywać powoływane przez dyrektorów tych placówek zespoły do spraw specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz koordynatorzy do spraw rozpoznawania specyficznych trudności w uczeniu się.

STRESZCZENIE

Poradnictwo psychologiczno - pedagogiczne w odniesieniu do problemów dzieci i młodzieży w resorcie edukacji jest realizowane głównie poprzez sieć poradnictwa. Z danych zamieszczonych w raporcie wynika, że na terenie Polski funkcjonuje ponad 600 Publicznych Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych, wśród których jest wiele poradni specjalistycznych. Poradnie te prowadzą działalność diagnostyczną, terapeutyczną, profilaktyczną i doradczą. Z prowadzonych badań wynika, że systematycznie zwiększa się liczba małych dzieci i w wieku przedszkolnym korzystających z pomocy poradni. Istotną rolę odgrywają zarówno poradnie publiczne jak i niepubliczne, które wzajemnie się uzupełniają. Nowością w rozwoju porad-

nictwa jest fakt, iż zaczęły być tworzone przy ośrodkach akademickich i naukowych. Poradnie te dysponując fachową kadrą niosą pomoc środowisku na terenie którego funkcjonują. Do dyskusji pozostają kwestie programów działalności poradni, nadzoru merytorycznego, doradztwa i zarządzania. Jedną z poradni działających przy KUL w Stalowej Woli jest Ośrodek Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego przy Instytucie Pedagogiki.

SUMMARY

Psychological and pedagogical guidance service with reference to children's and youth's problems in the resort of education is mainly realising by the guidance network. From the data in report results that there are over 600 Public Psychological and Pedagogical Services in Poland, among which there are many specialist services. These services run diagnostic, therapeutic, prophylactic and advisory activities. From the conducting research results that the amount of small children and children of the preschool age which use the help from the services is systematically increasing. Public and non-public services, which are complementary, play an important role. Novelty in guidance is fact that guidance services have been started to create by academic and scientific centres. These guidance services have professional staff and they give help to the environment on which they work. The issues to discuss are issues of guidance service activities programmes, monitoring content, consulting and management. One of the guidance services operating at the John Paul II Catholic University of Lublin in Stalowa Wola is Psychological and Pedagogical Guidance Service at the Institute of Pedagogy.